

PASJA WEDŁUG ŚWIĘTEGO JANA BWV 245

CZĘŚĆ PIERWSZA

1. Chór

Panie, Władco nasz, którego sława
niesie się, jak świat szeroki.
Pokaż przez swój ból straszliwy,
Ty, coś Boga Syn prawdziwy,
Że Ty dziś, zawsze i wszędzie
Wywyższony będziesz,
Nawet w upadku głębokim

Herr, unser Herrscher, dessen Ruhm
In allen Landen herrlich ist!
Zeig uns durch deine Passion,
Daß du, der wahre Gottessohn,
Zu aller Zeit,
Auch in der größten Niedrigkeit,
Verherrlicht worden bist!

2a. Recytatyw

Ewangelista

Jezus wyszedł z uczniami swoimi przez potok Cedron, gdzie był ogród, do którego on wszedł i uczniowie jego. A wiedział i Judasz, który go wydawał, ono miejsce; bo się tam często schadzał Jezus z uczniami swoimi. Przetoż Judasz wzięwszy rotę i sługi od przedniejszych kapłanów i Faryzeuszów, przyszedł tam z latarniami i z pochodniami, i z broniami. Tedy Jezus wiedząc wszystko, co nań przyjsć miało, wyszedłszy rzekł im:

Jesus ging mit seinen Jüngern über den Bach Kidron, da war ein Garte, darein ging Jesus und seine Jünger. Judas aber, der ihn verriet, wußte den Ort auch; denn Jesus versammelte sich oft daselbst mit seinen Jüngern. Da nun Judas zu sich hatte genommen die Schar und der Hohenpriester und Pharisäer Diener, kommt er dahin mit Fackeln, Lampen und mit Waffen. Als nun Jesus wußte alles, was ihm begegnen sollte, ging er hinaus und sprach zu ihnen:

Jezus

Kogo szukacie?

Wen suchet ihr?

Ewangelista

Odpowiedzieli mu:

Sie antworteten ihm:

2b. Chór

Jezusa Nazareńskiego.

Jesum von Nazareth.

2c. Recytatyw

Ewangelista

Rzekł im Jezus:

Jesus spricht zu ihnen:

Jezus

Jam jest.

Ich bin's.

Ewangelista

A stał z nimi i Judasz, który go wydawał. A skoro im rzekł: Jam jest, postąpili nazad i padli na ziemię. Tedy ich zasię spytał:

Judas aber, der ihn verriet, stund auch bei ihnen. Als nun Jesus zu ihnen sprach: Ich bin's, wichen sie zurücke und fielen zu Boden. Da fragete er sie abermal:

Jezus

Kogo szukacie?

Wen suchet ihr?

Ewangelista

A oni rzekli:

Sie aber sprachen:

2d. Chór

Jezusa Nazareńskiego.

Jesum von Nazareth.

2e. Recytatyw

Ewangelista

Odpowiedział Jezus:

Jesus antwortete:

Jezus

Powiedziałem wam, że ja jestem; jeżeli tedy mię szukacie, dopuścież tym odejść.

Ich hab's euch gesagt, daß ich's sei, suchet ihr denn mich, so lasset diese gehen.

3. Choral

Wielka jest Twa miłość ponad wszelką miarę,
Ona Ci kazała pić goryczy czarę,
Jam żył na tym świecie, uciechom oddany,
A Tyś cierpiał rany.

O große Lieb, o Lieb ohn alle Maße,
die dich gebracht auf diese Marterstraße,
ich lebte mit der Welt in Lust und Freuden,
und du mußt leiden.

4. Recytatyw

Ewangelista

*Aby się wypełniły słowa, które był powiedział: Nie straciłem żadnego z tych, któreś mi dał. Tedy Szymon Piotr mając miecz, dobył go, i uderzył sługę kapłana najwyższego, i uciął mu ucho jego prawe; a temu słudze imię było Malchus.
I rzekł Jezus Piotrowi:*

Jezus

Włóż miecz twój w pochwę; izali nie mam pić kielicha tego, który mi dał Ojciec?

Auf daß das Wort erfüllet würde, welches er sagte: Ich habe der keine verloren, die du mir gegeben hast. Da hatte Simon Petrus ein Schwert und zog es aus und schlug nach des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein recht Ohr ab, und der Knecht hieß Malchus. Da sprach Jesus zu Petro:

Stecke dein Schwert in die Scheide, soll ich den Kelch nicht trinken, den mir mein Vater gegeben hat?

5. Chorał

Twoja wola niechaj będzie
W niebie i na ziemi wszędzie,
Daj cierpliwość w czas udręki,
Być posłusznym mimo męki,
Ulegać mi nie daj cielesnym uciechom
I wszelkim grzechom.

Dein Will gescheh, Herr Gott, zugleich
auf Erden wie im Himmelreich,
gib uns Geduld in Leidenszeit,
gehorsam sein in Lieb und Leid,
Wehr und steuer allem Fleisch und Blut,
Das wider deinen Willen tut.

6. Recytatyw

Ewangelista

Rota tedy i rotmistrz, i słudzy żydowscy pojмали Jezusa i związali go. I wiedli go naprzód do Annasza; bo był świekier Kajfaszowy, który był najwyższym kapłanem roku onego. A Kajfasz ten był, który Żydom radził, że pożyteczno jest, aby jeden człowiek umarł za lud.

Die Schar aber und der Oberhauptmann und die Diener der Jüden nahmen Jesum und bunden ihn und führeten ihn aufs erste zu Hannas, der war Kaiphass Schwäher, welcher des Jahres Hoherpriester war. Es war aber Kaiphass, der den Jüden riet, es wäre gut, daß ein Mensch würde umbracht für das Volk.

7. Aria (alt)

Powrozami z moich grzechów
związany jest Pan Wieków,
by mą duszę zbawić.
By oczyścić moje życie
Z wszelkiej zmaży całkowicie,
Dał się poranić.

Von den Stricken meiner Sünden
mich zu entbinden,
wird mein Heil gebunden.
Mich von allen Lasterbeulen
völlig zu heilen,
läßt er sich verwunden.

8. Recytatyw

Ewangelista

I szedł za Jezusem Szymon Piotr i drugi uczeń.

Simon Petrus aber folgete Jesu nach und ein ander Jünger.

9. Aria (sopran)

Radosnymi kroki pójde też za Tobą,
nie zostawię Cię samego,
boś jest światłem życia mego.
Sił mi dodawaj
i nie przestawaj
ciągnąć mnie i pchać przed sobą.

Ich folge dir gleichfalls mit freudigen Schritten
und lasse dich nicht,
mein Leben, mein Licht.
Befördre den Lauf
und höre nicht auf,
selbst an mir zu ziehen, zu schieben, zu bitten.

10. Recytatyw

Ewangelista

*A ten uczeń był znajomy najwyższemu kapłanowi, i wszedł z Jezusem do dworu najwyższego kapłana. Ale Piotr stał u drzwi na dworze. Wyszedł tedy on drugi uczeń, który był znajomy najwyższemu kapłanowi, i mówił z odźwierną, i wprowadził tam Piotra.
Tedy rzekła Piotrowi dziewczka odźwierna:*

Derselbige Jünger war dem Hohenpriester bekannt und ging mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Palast. Petrus aber stund draußen für der Tür. Da ging der andere Jünger, der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus und redete mit der Türhüterin und führete Petrum hinein. Da sprach die Magd, die Türhüterin, zu Petro:

Odźwierna

Izaliś i ty nie jest z uczniów tego człowieka?

Bist du nicht dieses Menschen Jünger einer?

Ewangelista

On odpowiedział:

Er sprach:

Piotr

Nie jestem.

Ich bin's nicht.

Ewangelista

*Stali tedy słudzy i czeladź, uczyniwszy ogień, bo zimno było; i grzali się; był też z nimi Piotr, stojąc i grzejąc się.
A tak najwyższy kapłan pytał Jezusa o jego uczniów i o naukę jego. Odpowiedział mu Jezus:*

Es stunden aber die Knechte und Diener und hatten ein Kohlf Feuer gemacht (denn es war kalt) und wärmeten sich. Petrus aber stund bei ihnen und wärmete sich. Aber der Hohepriester fragte Jesum um seine Jünger und um seine Lehre. Jesus antw ortete ihm:

Jezus

*Jam jawnie mówił światu; Jam zawsze uczył w bóżnicy
i w kościele, gdzie się zewsząd Żydowie schadzają,
a potajemnie nicem nie mówił.*

Cóż mię pytasz?

*Pytaj tych, którzy słuchali, com im mówił;
cić to wiedzą, com ja mówił.*

Ewangelista

*A gdy on to mówił, jeden z sług, który tam stał, wyciął policzek
Jezusowi, mówiąc:*

Sluga

I także to odpowiadasz najwyższemu kapłanowi?

Ewangelista

Odpowiedział mu Jezus:

Jezus

*Izali mi źle rzekł, daj świadectwo o złem, a jeźli dobrze,
przeccze mię bijesz?*

11. Chorał

Kto Cię tak okrutnie pobił,
Zbawco, i kto Ci zrobił
te straszne rzeczy?
Tyś od grzechu wolny przecie,
nie jak my i nasze dzieci,
nigdyś nie zgrzeszył.
Ja, ja i moje winy,
Co jak piasku są drobiny
wśród morskich manowców,
one same zgotowały
cierpień bezmiar doznan cały
od Twych prześladowców.

12a. Recytatyw

Ewangelista

*I odesłał go Annasz związanego do Kaifasza, najwyższego
kapłana. A Szymon Piotr stał i grzał się.
I rzekli do niego:*

12b. Chór

Azażes i ty nie jest z uczniów jego?

12c. Recytatyw

Ewangelista

A on się zaprzął, mówiąc:

Piotr

Nie jestem.

Ewangelista

*Rzekł mu niektóry z sług kapłana najwyższego, powinowaty
onego, któremu był Piotr uciął ucho:*

Sluga

Izażem ja ciebie nie widział w ogrodzie z nimi?

Ewangelista

*Zaprzął się zasię Piotr, a zarazem kur zapiał.
I wspomnił Piotr na słowa Jezusowe,
a wyszedłszy precz, gorzko płakał.*

13. Aria (tenor)

Dusza ma strapiona –
dokąd pójdzie ona,
i gdzie znajdzie ukojenie?
Czy tutaj ma doła,
czy bym raczej wolał
ciężkie nieść kamienie?

*Ich habe frei, öffentlich geredet für der Welt. Ich habe allezeit
gelehret in der Schule und in dem Tempel, da alle Juden
zusammenkommen, und habe nichts im Verborgnen geredt. Was
fragest du mich darum? Frage die darum, die gehöret haben,
was ich zu ihnen geredet habe. Siehe, dieselbigen wissen, was
ich gesaget habe.*

*Als er aber solches redete, gab der Diener einer, die dabei
stunden, Jesu einen Backenstreich und sprach:*

Solltest du dem Hohenpriester also antworten?

Jesus aber antwortete:

*Hab. ich übel geredt, so beweise es, daß es böse sei, hab ich
aber recht geredt, was schlägest du mich?*

Wer hat dich so geschlagen,
mein Heil, und dich mit Plagen
so übel zugericht',
du bist ja nicht ein Sünder
wie wir und unsre Kinder,
von Missetaten weißt du nicht.
Ich, ich und meine Sünden,
die sich wie Körnlein finden
des Sandes an dem Meer,
die haben dir erreget
das Elend, das dich schläget,
und das betrübte Marterheer.

*Und Hannas sandte ihn gebunden zu dem Hohenpriester
Kaiphaz. Simon Petrus stund und wärmete sich,
da sprachen sie zu ihm:*

Bist du nicht seiner Jünger einer?

Er leugnete aber und sprach:

Ich bin's nicht.

*Spricht des Hohenpriesters Knecht einer, ein Gefreundter des,
dem Petrus das Ohr abgehauen hatte:*

Sahe ich dich nicht im Garten bei ihm?

*Da verleugnete Petrus abermal, und alsobald krähele der Hahn.
Da gedachte Petrus an die Worte Jesu und ging hinaus und
weinete bitterlich.*

Ach, mein Sinn,
wo willt du endlich hin,
wo soll ich mich erquicken,
bleib ich hier,
oder wünsch ich mir
Berg und Hügel auf den Rücken?

Świat niczego nie poradzi,
a w sercu czuję,
jak mnie wskroś kłuje
ból, żem Go obraził,
żem ja, sługa, Pana zdradził.

Bei der Welt ist gar kein Rat,
und im Herzen
stehn die Schmerzen
meiner Missetat,
weil der Knecht den Herrn verleugnet hat.

14. Chorał

Piotr, co Boga swego razy
wyparł się aż trzy,
pomny wielkiej tej obrazy
roni gorzkie łzy.
Jezu, spojrzec na mnie racz,
gdy nie chcę się skruszyć,
kiedy zgrzeszę, moje bacz
sumienie poruszyć.

Petrus, der nicht denkt zurück,
seinen Gott verneinet,
der doch auf ein ernsten Blick
bitterlichen weinet,
Jesu, blicke mich auch an,
wenn ich nicht will büßen,
wenn ich Böses hab getan,
rühre mein Gewissen.

CZEŚĆ DRUGA

15. Chorał

Chrystus, który zbawił nas,
nie zrobił nic złego,
a pojмали Go w ten czas,
jak zbójcę niecnego,
przed bezbożnych prowadzili,
oskarżenie kłamstwem było,
wyśmiewali i zelżyli,
jak Pismo mówiło.

Christus, der uns selig macht,
Kein Bös' hat begangen,
Der ward für uns in der Nacht
Als ein Dieb gefangen,
Geführt für gottlose Leut
Und fälschlich verklaget,
Verlacht, verhöhnt und verspeit,
Wie denn die Schrift saget.

16a. Recytatyw

Ewangelista

Prowadzili tedy Jezusa od Kaifasza na ratusz, a było rano. I nie weszli sami na ratusz, aby się nie zmazali, ale iżby pożywali baranka wielkanocnego. Tedy wyszedł do nich Pilat, i rzekł:

Da führeten sie Jesum von Kaipha vor das Richthaus, und es war frühe. Und sie gingen nicht in das Richthaus, auf daß sie nicht unrein würden, sondern Ostern essen möchten. Da ging Pilatus zu ihnen heraus und sprach:

Pilat

Jakż skargę przynosicie przeciwko człowiekowi temu?

Was bringet ihr für Klage wider diesen Menschen?

Ewangelista

Odpowiedzieli mu i rzekli:

Sie antworteten und sprachen zu ihm:

16b. Chór

*Być ten nie był zloczyncą,
tedybyśmy ci go nie podali.*

*Wäre dieser nicht ein Übeltäter;
wir hätten dir ihn nicht überantwortet.*

16c. Recytatyw

Ewangelista

I rzekł Pilat:

Da sprach Pilatus zu ihnen:

Pilat

Weźmijcież go wy, a według zakonu waszego osądzcie go.

So nehmet ihr ihn hin und richtet ihn nach eurem Gesetze.

Ewangelista

Rzekli mu Żydowie:

Da sprachen die Jüden zu ihm:

16d. Chór

Nam się nie godzi zabijać nikogo.

Wir dürfen niemand töten.

16e. Recytatyw

Ewangelista

Aby się wypełniły słowa Jezusowe, które rzekł oznajmując, jaką miał śmiercią umrzeć. Tedy zasię wszedł Pilat na ratusz i zawolał Jezusa i rzekł mu:

Auf daß erfüllet würde das Wort Jesu, welches er sagte, da er deutete, welches Todes er sterben würde. Da ging Pilatus wieder hinein in das Richthaus und rief Jesu und sprach zu ihm:

Pilat

Tyżeś jest król żydowski?

Bist du der Jüden König?

Ewangelista

Odpowiedział mu Jezus:

Jesus antwortete:

Jezus

*A samże to od siebie mówisz,
czylić insi powiedzieli o mnie?*

*Redest du das von dir selbst,
oder haben's dir andere von mir gesagt?*

Ewangelista

Odpowiedział Pilat:

Pilatus antwortete:

Pilat

*Azażem ja Żyd? Naród twój i przedniejsi kapłani podali mi cię;
cóżeś wždy uczynił?*

*Bin ich ein Jude? Dein Volk und die Hohenpriester haben dich
mir überantwortet, was hast du getan?*

Ewangelista

Odpowiedział Jezus:

Jesus antwortete:

Jezus

*Królestwo moje nie jest z tego świata; gdyby królestwo moje z
tego świata było, wždyć by mię słudzy moi bronili,
abym nie był wydany Żydom;
lecz teraz królestwo moje nie jest stąd.*

*Mein Reich ist nicht von dieser Welt, wäre mein Reich von
dieser Welt, meine Diener würden darob kämpfen, daß ich den
Juden nicht überantwortet würde,
aber nun ist mein Reich nicht von dammen.*

17. Chorał

O wielki królu, wielkość Twa na wieki,
jak wyrazić zdołam bezmiar Twej opieki,
daru serce nie ma człowieka żadnego
Ciebie godnego.

Nie umiem pojąć słabymi zmysłami,
żeś chciał się zlitować, Panie mój, nad nami,
jak się za Twój trud zbawieńczy
uczynkiem odwdzięczyć?

Ach, großer König, groß zu allen Zeiten,
wie kann ich gnugsam diese Treu ausbreiten,
keins Menschen Herze mag indes ausdenken,
was dir zu schenken.

Ich kann's mit meinen Sinnen nicht erreichen,
womit doch dein Erbarmen zu vergleichen,
wie kann ich dir denn deine Liebestaten
im Werk erstatten?

18a. Recytatyw

Ewangelista

Tedy mu rzekł Pilat:

Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilat

Toś ty przecię jest królem?

So bist du dennoch ein König?

Ewangelista

Odpowiedział mu Jezus:

Jesus antwortete:

Jezus

*Ty powiadasz, że jest królem. Jam się na to narodził i na tom
przyszedł na świat, abym świadectwo wydał prawdzie; wszelki,
który jest z prawdy, słucha głosu mego.*

*Du sagst's, ich bin ein König. Ich bin dazu geboren und in die
Welt kommen, daß ich die Wahrheit zeugen soll. Wer aus der
Wahrheit ist, der höret meine Stimme.*

Ewangelista

Rzekł mu Pilat:

Spricht Pilatus zu ihm:

Pilat

Cóż jest prawda?

Was ist Wahrheit?

Ewangelista

*A to rzekłszy,
wyszedł zasię do Żydów i rzekł im:*

*Und da er das gesaget,
ging er wieder hinaus zu den Juden und spricht zu ihnen:*

Pilat

*Ja w nim żadnej winy nie znajduję. A też u was jest ten zwyczaj,
abym wam jednego wypuścił na wielkanoc; chceciez tedy, abym
wam wypuścił tego króla Żydowskiego?*

*Ich finde keine Schuld an ihm. Ihr habt aber eine Gewohnheit,
daß ich euch einen losgebe, wollt ihr nun, daß ich euch der
Juden König losgebe?*

Ewangelista

Tedy zasię wszyscy zawołali, mówiąc:

Da schrieten sie wieder allesamt und sprachen:

18b. Chór

Nie tego, ale Barabasz!

Nicht diesen, sondern Barrabam!

18c. Recytatyw

Ewangelista

*A ten Barabasz był zbójca.
Tedy Pilat wziął Jezusa i ubiczował go.*

*Barrabas aber war ein Mörder.
Da nahm Pilatus Jesum und geißelte ihn.*

19. Arioso (bas)

Popatrz, ma duszo, z trwożną przyjemnością,
z lubością gorzką, ze zdławionym sercem:
twe najwyższe dobro w Jego poniewierce,
spójrz, jak z cierni ostrych, co kłują skroń Jego
twe klucze do raję jak kwiaty kielkują,
a lzy Jego gorzkie słodko ci smakują,
przeto niech twe oczy wždy patrzą na Niego.

20. Aria (tenor)

Spójrz na Jego plecy, całe krwią zbroczone,
bólem dręczone,
co jak niebo są nad nami.
Na nim to, gdy grzechów onych
potop będzie osuszony
łaski znak nam przyrzeczony
tęczy rozbłyśnie barwami.

21a. Recytatyw

Ewangelista

*A żołnierze upłótszy koronę z cierni,
włożyli na głowę jego i płaszczem szarlatowym
przydziali go, a mówili:*

21b. Chór

Bądź pozdrowiony, królu żydowski!

21c. Recytatyw

Ewangelista

*I dawali mu policzki.
I zasię wyszedł Pilat na dwór; i rzekł im:*

Pilat

*Oto go wam wywiodę na dwór, abyście wiedzieli, iż w nim
żadnej winy nie znajduję.*

Ewangelista

*Tedy Jezus wyszedł na dwór, niosąc onę cierniową koronę i on
płaszcz szarlatowy; i rzekł im Pilat:*

Pilat

Oto człowiek!

Ewangelista

*A gdy go ujrzeni przedniejsi kapłani i słudzy ich,
zawołali mówiąc:*

21d. Chór

Ukrzyżuj, ukrzyżuj go!

21e. Recytatyw

Ewangelista

Rzekł im Pilat:

Pilat

*Weźmijcie go wy, a ukrzyżujcie,
boć ja w nim żadnej winy nie znajduję.*

Ewangelista

Odpowiedzieli mu Żydowie:

21f. Chór

*Myć zakon mamy i według zakonu naszego ma umrzeć;
bo się czynił Synem Bożym.*

21g. Recytatyw

Ewangelista

*A gdy Pilat usłyszał te słowa, bardziej się uląkł. I wszedł zasię
do ratusza i rzekł do Jezusa:*

Betrachte, meine Seel, mit ängstlichem Vergnügen,
mit bitterer Lust und halb beklemmtem Herzen,
dein höchstes Gut in Jesu Schmerzen,
wie dir aus Dornen, so ihn stechen,
die Himmelsschlüsselblumen blühn,
du kannst viel süße Frucht von seiner Wermut brechen;
drum sieh ohn Unterlaß auf ihn.

Erwäge, wie sein blutgefärbter Rücken
in allen Stücken
dem Himmel gleiche geht.
Daran, nachdem die Wasserwogen
von unsrer Sündflut sich verzogen,
der allerschönste Regenbogen
als Gottes Gnadenzeichen steht.

*Und die Kriegsknechte flochten eine Krone von Dornen und
sazten sie auf sein Haupt und legten ihm ein Purpurkleid an
und sprachen:*

Sei begrüßet, lieber Jüdenkönig!

*Und gaben ihm Backenstreich. Da ging Pilatus wieder heraus
und sprach zu ihnen:*

*Sehet, ich führe ihn heraus zu euch, daß ihr erkennet, daß ich
keine Schuld an ihm finde.*

*Also ging Jesus heraus und trug eine Dornenkrone
und Purpurkleid. Und er sprach zu ihnen:*

Sehet, welch ein Mensch!

*Da ihn die Hohenpriester und die Diener sahen, schrieen sie
und sprachen:*

Kreuzige, kreuzige!

Pilatus sprach zu ihnen:

*Nehmet ihr ihn hin und kreuziget ihn;
denn ich finde keine Schuld an ihm.*

Die Jüden antworteten ihm:

*Wir haben ein Gesetz, und nach dem Gesetz soll er sterben;
denn er hat sich selbst zu Gottes Sohn gemacht.*

*Da Pilatus das Wort hörte, fürchtete er sich noch mehr und ging
wieder hinein in das Richthaus und spricht zu Jesu:*

Pilat

Skądże ty jest?

Von wamen bist du?

Ewangelista

Lecz mu Jezus nie dał odpowiedzi. Tedy mu rzekł Pilat:

Aber Jesus gab ihm keine Antwort. Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilat

*Nie mówisz ze mną? Nie wiesz, iż mam moc ukrzyżować cię
i mam moc wypuścić cię?*

*Redest du nicht mit mir? Weißest du nicht, daß ich Macht habe,
dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben?*

Ewangelista

Odpowiedział Jezus:

Jesus antwortete:

Jezus

*Nie miałbyś żadnej mocy nade mną,
jeźliby ci nie była dana z góry;
przeetoż, kto mię tobie wydał, większy grzech ma.*

*Du hättest keine Macht über mich, wenn sie dir nicht wäre von
oben herab gegeben; darum, der mich dir überantwortet hat,
der hat's größere Sünde.*

Ewangelista

Odtąd Pilat starał się o to, jakoby go wypuścił.

Von dem an trachtete Pilatus, wie er ihn losließe.

22. Chorał

*Synu Boży, Twe więzienie
wolność nam oznacza,
Lochy Twe to wybawienie,
W nich ostoja nasza,
bo gdybyś nie oddał się za nas w niewolę,
wieczną cierpielibyśmy niedolę.*

*Durch dein Gefängnis, Gottes Sohn,
muß uns die Freiheit kommen,
dein Kerker ist der Gnadenthron,
die Freistatt aller Frommen;
denn gingst du nicht die Knechtschaft ein,
müßt unsre Knechtschaft ewig sein.*

23a. Recytatyw

Ewangelista

Lecz Żydowie wolali mówiąc:

Die Jüden aber schrieen und sprachen:

23b. Chór

*Jeżeli go wypuścisz, nie jesteś przyjacielem cesarskim; każdy
bowiem, co się królem czyni, sprzeciwia się cesarzowi.*

*Lässest du diesen los, so bist du des Kaisers Freund nicht; denn
wer sich zum Könige machet, der ist wider den Kaiser.*

23c. Recytatyw

Ewangelista

*A przeetoż Pilat usłyszawszy te słowa, wywiódł Jezusa na dwór
i siadł na stolicy, na miejscu, które zowią Litostrotos,
a po żydowsku Gabbata.*

*A było to w dzień przygotowania przed wielkanocą,
około szóstej godziny, i rzekł Pilat Żydom:*

*Da Pilatus das Wort hörete, führete er Jesum heraus, und satzte
sich auf den Richtstuhl, an der Stätte, die da heißet:
Hochpflaster; auf ebräisch aber: Gabbatha.*

*Es war aber der Rüsttag in Ostern um die sechste Stunde,
und er spricht zu den Jüden:*

Pilat

Oto król wasz!

Sehet, das ist euer König!

Ewangelista

A oni zawołali:

Sie schrieen aber:

23d. Chór

Strać, strać! Ukrzyżuj go!

Weg, weg mit dem, kreuzige ihn!

23e. Recytatyw

Ewangelista

Rzekł im Pilat:

Spricht Pilatus zu ihnen:

Pilat

Królaż waszego ukrzyżuję?

Soll ich euren König kreuzigen?

Ewangelista

Odpowiedzieli przedniejsi kapłani:

Die Hohenpriester antworteten:

23f. Chór

Nie mamy króla, tylko cesarza.

Wir haben keinen König denn den Kaiser.

23g. Recytatyw

Ewangelista

*Tedy im go wydal, żeby był ukrzyżowany.
I wzięli Jezusa i wywiedli. A on niosąc krzyż swój,
wyszedł na ono miejsce, które zwano trupich głów,
a po żydowski zowią je Golgota.*

*Da überantwortete er ihn, daß er gekreuziget würde.
Sie nahmen aber Jesum und führeten ihn hin. Und er trug sein
Kreuz und ging hinaus zur Stätte, die da heißet Schädelstätt,
welche heißet auf ebräisch: Golgatha.*

24. Chór i aria (bas)

Dalej, dusze umęczone,
utrapienia dni skończone,
śpieszcie – *Dokąd?* – na Golgotę.
Niech was wiara niesie chyża,
Lećcie – *Dokąd?* – do stóp krzyża,
Skarb tam łask się mieni złotem.

Eilt, ihr angefochtenen Seelen,
geht aus euren Marterhöhlen,
eilt – *Wohin?* – nach Golgatha.
Nehmet an des Glaubens Flügel,
flieht – *Wohin?* – zum Kreuzeshügel,
eure Wohlfahrt blüht allda.

25a. Recytatyw

Ewangelista

*Gdzie go ukrzyżowali, a z nim drugich dwóch z obu stron,
a w pośrodku Jezusa.*

*Napisał też Pilat i napis, i postawił nad krzyżem; a było
napisane: Jezus Nazareński, król żydowski.
A ten napis czytało wiele Żydów; bo blisko miasta było ono
miejsce, gdzie był ukrzyżowany Jezus;
a było napisane po żydowski, po grecku i po łacinie.
Tedy rzekli Pilatowi przedniejsi kapłani żydowscy:*

*Allda kreuzigten sie ihn, und mit ihm zween andere zu beiden
Seiten, Jesum aber mitten inne.
Pilatus aber schrieb eine Überschrift und satzte sie auf das
Kreuz, und war geschrieben: "Jesus von Nazareth, der Jüden
König". Diese Überschrift lasen viele Jüden; denn die Stätte
war nahe bei der Stadt, da Jesus gekreuziget ist. Und es war
geschrieben auf ebräische, griechische und lateinische Sprache.
Da sprachen die Hohenpriester der Jüden zu Pilato:*

25b. Chór

*Nie pisz król żydowski; ale iż on powiadał:
Jestem królem żydowskim.*

*Schreibe nicht: der Jüden König, sondern daß er gesaget habe:
Ich bin der Jüden König.*

25c. Recytatyw

Ewangelista

Odpowiedział Pilat:

Pilatus antwortet:

Pilat

Com napisał, tom napisał.

Was ich geschrieben habe, das habe ich geschrieben.

26. Chorał

W głębokości serca mego
imię Twe i krzyż jedynie
są pociechą dnia każdego,
z nich ma radość płynie.
Niech mi więc pociechą będzie
obraz męki Twojej, Panie,
niech mi towarzyszy wszędzie
Twoje to krwawe konanie.

In meines Herzens Grunde
dein Nam und Kreuz allein
funkelt all Zeit und Stunde;
drauf kann ich fröhlich sein.
Erschein mir in dem Bilde
zu Trost in meiner Not,
wie du, Herr Christ, so milde
dich hast geblut' zu Tod.

27a. Recytatyw

Ewangelista

*A gdy żołnierze Jezusa ukrzyżowali, wzięli szaty jego
i uczynili cztery części, każdemu żołnierzowi część,
i suknią; a była ta suknia nie szyta,
ale od wierzchu wszystka dziana.
Tedy rzekli jedni do drugich:*

*Die Kriegsknechte aber, da sie Jesum gekreuziget hatten,
nahmen seine Kleider und machten vier Teile, einem jeglichen
Kriegesknechte sein Teil, dazu auch den Rock. Der Rock aber
war ungenähet, von oben an gewürket durch und durch.
Da sprachen sie untereinander:*

27b. Chór

*Nie krajmy jej, ale o nią rzućmy losy,
czyja ma być.*

*Lasset uns den nicht zerteilen, sondern darum losen,
wes er sein soll.*

27c. Recytatyw

Ewangelista

*Aby się Pismo wypełniło, które mówi: Podzielili między się szaty
moje, a o odzienie moje los miotali.*

To tedy uczynili żołnierze.

*A stały podle krzyża Jezusowego matka jego i siostra matki
jego, Maryja, żona Kleofaszowa, i Maryja Magdalena.
Tedy Jezus ujrawszy matkę i ucznia, którego miłował, tuż
stojącego, rzekł matce swojej:*

*Auf daß erfüllet würde die Schrift, die da saget: "Sie haben
meine Kleider unter sich geteilet und haben über meinen Rock
das Los geworfen". Solches taten die Kriegesknechte.
Es stund aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner
Mutter Schwester; Maria, Kleophas Weib, und Maria
Magdalena. Da nun Jesus seine Mutter sahe und den Jünger
dabei stehen, den er lieb hatte, spricht er zu seiner Mutter:*

Jezus

Niewiasto, oto syn twój!

Weib, siehe, das ist dein Sohn.

Ewangelista

Potem rzekł uczniowi:

Darnach spricht er zu dem Jünger:

Jezus

Oto matka twoja!

Siehe, das ist deine Mutter.

28. Chorał

Nawet i w ostatniej chwili
pomyślał o wszystkim,
nad swą Matką się pochylił
gdy koniec był bliski.
Czyń więc dobro, człeczce prawy,
Boga miłuj i bliźniego,
byś mógł umrzeć bez obawy,
nie lękając się niczego.

Er nahm alles wohl in acht
in der letzten Stunde,
seine Mutter noch bedacht,
setzt ihr ein Vormunde,
o Mensch mache Richtigkeit,
Gott und Menschen liebe,
stirb darauf ohn alles Leid,
und dich nicht betrübe.

29. Recytatyw**Ewangelista**

*A od onej godziny wziął ją on uczeń do siebie.
Potem widząc Jezus, iż się już wszystko wykonało,
aby się wypełniło Pismo, rzekł:*

*Und von Stund an nahm sie der Jünger zu sich. Darnach, als
Jezus wußte, daß schon alles vollbracht war,
daß die Schrift erfüllet würde, spricht er:*

Jezus

Pragę.

Mich dürstet.

Ewangelista

*Da było tam naczynie postawione octu pełne;
tedy oni napełniwszy gąbkę octem, a obłożywszy ją hizopem
podali do ust jego.
A gdy Jezus skosztował octu, rzekł:*

*Da stund ein Gefäße voll Essigs. Sie füllten aber einen
Schwamm mit Essig und legten ihn um einen Isopen und hielten
es ihm dar zum Munde.
Da nun Jezus den Essig genommen hatte, sprach er:*

Jezus

Wykonało się.

Es ist vollbracht.

30. Aria (alt)

Już się wykonało,
dusz strapionych ukojenie,
wkrąg ciemno się stało,
noc się żalu ścięle cieniem.
Zwyciężył bohater z Judei
w boju, co był bez nadziei.
Już się wykonało.

Es ist vollbracht,
o Trost vor die gekränkten Seelen,
die Trauernacht
läßt nun die letzte Stunde zählen,
der Held aus Juda siegt mit Macht
und schließt den Kampf.
es ist vollbracht.

31. Recytatyw**Ewangelista**

A nachyliwszy głowę, oddał ducha.

Und neiget das Haupt und verschied.

32. Chór i aria (bas)

Zbawicielu drogi, zważ na me pytanie
skoro już skończone Twe ciężkie konanie
i sameś powiedział, że się wykonało,
ażaliż zmazałeś winę moją całą,
czy przez śmierć i męki Twoje
niebaś otwarł mi podwoje,
czy to jest zbawienia znak?
Bólem wskroś przeszyty, mówić nie masz siły,
ale skronie Twoje się ku mnie skłoniły
i bezgłośnie szepczą: tak.

Mein teurer Heiland, laß dich fragen,
da du nunmehr ans Kreuz geschlagen
und selbst gesagt, es ist vollbracht,
bin ich vom Sterben frei gemacht,
kann ich durch deine Pein und Sterben
das Himmelreich ererben.
ist aller Welt Erlösung da?
Du kannst vor Schmerzen zwar nichts sagen;
doch neigest du das Haupt
und sprichst stillschweigend Ja.

*Jezu, któryś przez śmierć swoją
dał mi wieczne życie,
chcę godzinę śmierci moją
zawierzyć Ci skrycie,
w Tobie składam ufność całą,
boś odkupił winy moje,
niech to, co się wykonało
me zniweczy niepokoję.*

*Jesu, der du warest tot,
lebest nun ohn Ende,
in der letzten Todesnot,
nirgend mich hinwende
als zu dir, der mich versüht,
o du lieber Herr,
gib mir nur, was du verdient,
mehr ich nicht begehre.*

33. Recytatyw Ewangelista

*A oto zasłona kościelna rozerwała się na dwoje od wierzchu aż do dołu, i trzęsła się ziemia, a skały się rozpadały.
I groby się otwierały, a wiele ciał świętych,
których byli zasnęli, powstało.*

34. Arioso (tenor)

O serce moje, w którym świat ten cały,
cierpi wraz z Jezusem, widząc, co się stało:
słońce już żałobną suknię przyodziło,
pruje się zasłona, rozstępują skały,
ziemia się zatrzęsła, otwarły się groby,
ujrzawszy konanie Twej Boskiej osoby,
a ty, serce moje, co masz teraz zrobić?

35. Aria (sopran)

Rozpłyni się, me serce, w łez gorzkich powodzi
niech się Boża chwała z morza łez narodzi.
A światu opowiedz i niebu w udręce,
że umarł twój Jezus już po ciężkiej męce.

36. Recytatyw Ewangelista

*Tedy Żydowie, aby ciała na krzyżu na sabbat nie zostały,
ponieważ był dzień przygotowania,
(albowiem był wielki on dzień sabbatu,
prosilili Pilata, aby im golenie połamano, i zdjęto je.
Przyszli tedy żołnierze, a pierwszemu wprawdzie złamali
golenie i drugiemu, który z nim był ukrzyżowany.
Ale do Jezusa przyszedłszy, gdy ujrzeli, że już umarł,
nie łamali goleni jego.
Lecz jeden z żołnierzy włócznią otworzył bok jego, a zarazem
wyszła krew i woda.
A ten, co to widział, świadczyl o tem i prawdziwe jest
świadcstwo jego; a on wie, iż prawdę powiada,
abyście wy wierzyli. Albowiem się to stało, aby się wypełniło
Pismo: Kość jego nie będzie złamana.
I zasię drugie Pismo mówi: Ujrzę, kogo przebodli.*

37. Chorał

Wspomóż lud swój, Synu Boży,
przez Twój znój konania,
By przed Tobą się ukorzył
i ku dobru skłaniał,
by na śmierci Twej przyczynę
zawsze miał baczenie,
za to, żeś zmył naszą winę,
przyjmij dziękczynienie.

38. Recytatyw Ewangelista

*A potem prosił Pilata Józef z Arymatyi,
(który był uczniem Jezusowym, ale tajemnym dla bojaźni
żydowskiej), aby zdjął ciało Jezusowe. I pozwolił Pilat.
Szedł tedy i zdjął ciało Jezusowe. Przyszedł też i Nikodem,
(który był przedtem przyszedł w nocy do Jezusa),
niosąc zmieszanej myrry i aloes, około sta funtów.
Wzięli tedy ciało Jezusowe i uwinęli je w prześcieradła z onemi
rzeczami wonnemi, jako jest zwyczaj Żydom umarłe chować.
A był na onem miejscu, gdzie był ukrzyżowany, ogród,
a w ogrodzie grób nowy, w którym jeszcze nikt nie był położony.
Przetoż tam dla dnia przygotowania żydowskiego,
iż on grób był blisko, położyli Jezusa.*

*Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriß in zwei Stück von
oben an bis unten aus. Und die Erde erbebete, und die Felsen
zerrissen, und die Gräber täten sich auf,
und stunden auf viel Leiber der Heiligen.*

Mein Herz, in dem die ganze Welt
bei Jesu Leiden gleichfalls leidet,
die Sonne sich in Trauer kleidet,
der Vorhang reißt, der Fels zerfällt,
die Erde bebt, die Gräber spalten,
weil sie den Schöpfer sehn erkalten,
was willst du deines Ortes tun?

Zerfließe, mein Herze, in Fluten der Zähren
dem Höchsten zu Ehren.
Erzähle der Welt und dem Himmel die Not,
dein Jesus ist tot.

*Die Jüden aber; dieweil es der Rüsttag war; daß nicht die
Leichname am Kreuze blieben den Sabbat über (denn
desselbigen Sabbats Tag war sehr groß), baten sie Pilatum,
daß ihre Beine gebrochen und sie abgenommen wür den. Da
kamen die Kriegsknechte und brachen dem ersten die Beine und
dem andern, der mit ihm gekreuziget war. Als sie aber zu Jesu
kamen, da sie sahen, daß er schon gestorben war; brachen sie
ihm die Beine nicht; sondern der Kriegsknechte einer eröffnete
seine Seite mit einem Speer; und alsobald ging Blut und Wasser
heraus. Und der das gesehen hat, der hat es bezeuget, und sein
Zeugnis ist wahr; und derselbige weiß, daß er die Wahrheit
saget, auf daß ihr gläubet; denn sol ches ist geschehen, auf daß
die Schrift erfüllet würde: "Ihr sollet ihm kein Bein zerbrechen."
Und abermal spricht eine andere Schrift: "Sie werden sehen, in
welchen sie gestochen haben."*

O hilf, Christe, Gottes Sohn,
durch dein bitter Leiden,
daß wir dir stets untertan
all Untugend meiden,
deinen Tod und sein Ursach
fruchtbarlich bedenken,
dafür, wiewohl arm und schwach,
dir Dankopfer schenken.

*Darnach bat Pilatum Joseph von Arimathia, der ein Jünger
Jesu war (doch heimlich, aus Furcht vor den Jüden), daß er
möchte abnehmen den Leichnam Jesu. Und Pilatus erlaubete es.
Derowegen kam er und nahm den Leichnam Jesu herab. Es kam
aber auch Nikodemus, der vormals bei der Nacht zu Jesu
kommen war; und brachte Myrrhen und Aloen untereinander bei
hundert Pfunden. Da nahmen sie den Leichnam Jesu, und
bunden ihn in leinen Tücher mit Spezereien, wie die Jüden
pflegen zu beg raben. Es war aber an der Stätte, da er
gekreuziget ward, ein Garte, und im Garten ein neu Grab, in
welches niemand je geleget war. Dasselbst hin legten sie Jesum,
um des Rüsttags willen der Jüden, dieweil das Grab nahe war.*

39. Chór

Odpocznijcie już w pokoju, kości Jego święte,
których więcej oplakiwać dzisiaj już nie będę,
Odpocznijcie już w pokoju i niech spokój znajdzie ja.
Grób, co jest wam dany,
wnet zagoi wszelkie rany,
piekło zamknie, raj otworzy wielka łaska Twa.

Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine,
die ich nun weiter nicht beweine,
ruht wohl und bringt auch mich zur Ruh.
Das Grab, so euch bestimmt ist,
und ferner keine Not umschließt,
macht mir den Himmel auf und schließt die Hölle zu.

40. Chorał

Panie, orszak Twych aniołów
niech mą duszę z tych padołów
wniesie na Abrahamowe łono,
niechaj w grobie spocznie ciało,
gdzie nie będzie już cierpiało,
aż w Dzień Sądu je obdarzysz znów życia koroną.
Wtedy znowu z grobu wstanie,
a me oczy nieustannie
spijać będą blask Twej chwały,
Zbawicielu mój wspaniały,
Panie Jezu Chryste, usłysz me wołanie,
daj mi Ciebie wielbić, gdy wieczność nastanie.

Ach Herr, laß dein lieb Engelein
am letzten End die Seele mein
in Abrahams Schoß tragen,
den Leib in sein'm Schlafkämmerlein
gar sanft, ohn einge Qual und Pein,
ruhn bis am jüngsten Tage.
Alsdenn vom Tod erwecke mich,
daß meine Augen sehen dich
in aller Freud, o Gottes Sohn,
mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ, erhöre mich, erhöre mich,
ich will dich preisen ewiglich!

*Przełożył Paweł Piszczatowski
Fragmenty Ewangelii wg św. Jana i św. Mateusza
za Biblią Gdańską (1632)*